

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

15 de Combustionis pœna.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

20. Numer. 35. 4. Reg. 8. Et in lege Euangelica inuenimus, mendum vindicatum morte Dei iudicio, *Altor. 5.* Sicut & in Apocalypsi occidentibus mortis supplicium imponitur, *Apocal. cap. 13.*

4. ¶ Spiritus est mors duplex, vna bona, altera mala: bona mors spiritalis est, quando mortui sumus peccato, & viuimus Christo, per baptismum & poenitentiam, id est, quando non operamur peccatum, non secus ac qui mortui corpore sunt: tales dicuntur mortui corpore, qui actiones corporis non exsequuntur. Viuimus autem Deo, quia Christus bene operandi & salutis dedit gratiam, *ad Roman. ca. 6. ca. ut ostenderet, & can. seq. de consecrat. distinct. 4.* Mala mors spiritalis est contra, quando quis per peccatum mortale deponit, & se segregat a Deo, ut si in peccatum infidelitatis incidit, si magnum, si diuinum, *c. qui sine saluatore, 26. q. 2. can. non solum, 11. q. 3. si hypocrita, ca. nolo autem, 12. q. 1. auarus, can. si quis iuratus, 14. q. 4. vel alterius peccati mortalis reus, ca. in remittentia, §. dicens, de poenit. dist. 4.* Sic inuenimus scriptum, *Os quod mensur occidit animam suam, Sapien. 1. & anima que peccauerit ipsa morietur, Ezeciel. 18.* ¶ Receptum ¶ iure punitionis poenas illas legales mortis hodie intelligi de excommunicatione, *ca. per venerabilem, & ibi Panor. qui fil. sunt. legit.* Et iure eodem atque diuino concluditur a morte culpæ ad mortem gehennæ, seu ad æternam perueniri, *can. fin. de poenit. distinct. 7.* Et ita explicant illud, quod scribit Zacharias, *c. 11. Quod moritur* (scilicet morte culpæ) *morietur:* (scilicet morte gehennæ.) *Et quod succiditur succidatur.* Ac si dictum esset, qui in foribus est, sordescat adhuc, *ca. quantumlibet, 4. 7. dist. Apocal. 22.* ¶ Et ¶ proinde hodie in foro ecclesiastico, nulla mortis corporalis poena inflicta est: & hoc est, quod dicimus, ecclesiam sanguinis iudicium non proferre, neque clericis in sacris ordinibus existentibus vel prelati licere humilmodi sententias dictare, scribere, proferre, inuadere: alioquin deponuntur, ut irregulares, *c. clericus, c. 5. & c. sententiam sanguinis, c. 9. ne cler. vel monach. lib. 3. Decret. tit. 50. c. ex literis, de excess. prala. c. in archiepiscopatu, de rap. can. illud, 23. q. uestio. 4.* Per alios tamen viros laicos prelati, qui iurisdictionem habent temporalem, possunt quæ sanguinis notionem habent, decidere, *gl. in d. c. clericus, in ver. iudicent, quæ ipsi per se nequeunt.* Sic enim imitantur domini nostri Iesu Christi benignitatem, qui venit vocare peccatores ad poenitentiam, *Matth. c. 9. Nec desiderat. mortem peccatoris, sed ut magis conuertatur, & uiuat, Ezeciel. c. 3. Eccles. c. 8. can. hi qui, 3. q. 4.* Et admodum hac de re discipulos Iacobum & Ioannem, cum eum quidam non reciperent & dixissent: *Domine vis dicamus, ut ignis descendat de caelo, & consumat eos.* Increpauitque illos dicens, *Nescitis cuius spiritus estis, filius hominis non venit animas perdere, sed saluare, Luca. c. 10. ver. 54. & Ioan. 3. ver. 17. & c. 12. ver. 47.* Facto quoque comprobauit, dum adulteram secundum legem antiquam lapidandam, noluit condemnare, sed absoluit dicens, *Vade, & noli amplius peccare, D. Ioan. Euan. c. 8.* Et D. Paulus dixit, noui testamenti mediatorem Iesum Christum per sanguinis asperisionem melius clamantem, quam clamauerit sanguis Abelis, *ad Hebr. c. 12. cuius vox fratris homicidæ vindictam a Deo postulabat, Genes. c. 4.* Atque ideo ecclesia, quæ incorrigibiles habet clericos, nõ occidit, sed vel de gradu deiectos curiæ seculari relinquit puniendos: erga quam etiam intercedit, ne morte plectantur, sed alia leniori, *ca. nominis, de verb. signif. ca. 1. 23. q. uest. 5.* ¶ Ceterum mors corporis quidem vna est, tamen ad mortem peruenitur diuersis viis: vnde mortis supplicium varium est, & in iure diuino & politico seu civili. Et ideo de poenis, quæ mortem adferunt paulo latius dicendum, ne redeundum sit ad eandem materię tractationem sepius postea. Et ita iuris gentium & ciuilibus poenis mortis, poenis mortis quæ in iure diuino inueniuntur annexemus. Callistratus itaque Iurisconsultus in *l. capitalium, 28. de poen. in P. gradus capitalium poenarum constituit, refert viui concremationem, capitis amputationem, & ad furcam damnationem. Marcellus addit, l. respiciendum, 11. §. fin. eodem tit. bestiis obici. ¶ Sunt ¶ mortis poenæ pro grauissimis criminibus impostæ, aliquando quibusdam prouinciis & gentibus inuisæ, ut dictum, dum ageremus, de exilio: postea autem crescente malitia & contemptu legum, oportuit ad eas se transferre. Satis tunc erat visum vinculum validum legis simpliciter prohibentis, pudor qui tunc erat hominum: hodie, nequaquam, ut ait *Liuius lib. 10. primi ab urbe condita.* Quibus & id etiam aliquando additum est, imo communi iuris obseruantia receptum, ad poenam exacerbendam, & in exemplum aliorum, ne corpora seu cadauera punitorum sepeliuntur, nisi expresse petiti sita principe, vel ab his qui eius imperium*

exercent: qui potentibus tamen facile concedunt, interdum in poenis exemplaribus negant, ut in crimine læsæ maiestatis, *l. 2. 3. de cadau. puni. lib. 48. P. tit. 24. l. obnoxios, 11. de relig. & sum. furor. lib. 3. C. tit. 43.* Exemplumque patet in sacra pagina de Iosepho, qui petiit & obtinuit a Pilato corpus Iesu, ut sepeliret, *D. 70. Euan. c. 19.* ¶ Ad mortis poenam inferendam, quoad fieri potest, ideat. diiores esse debent iudices, & nisi necessitas vel atrocitas coactos impellat cum lege, vix accedere debent: nõ secus ac Nero ab initio, qui Buro præfæcto exigenti ab eo, in quos, & ex qua causa animaduerti veller, differebat: & dum illi chartam protulisset, traheretque inuitus inuito, exclamauit, velle nescire literas, *Seneca in prin. lib. 2. de Clem. Vespasianus Imperator neque cade vnquam lætatur, iustis suppliciis illacrymans etiam ingemuit, Suet. in Vesp. c. 15.* Quamobrem & iure ciuili non conceditur etiam prædibus permittere liberam mortis electionem, *Vlpia. l. aui damnus, 8. §. proinde, de poen. in P. D. Ambrosius reconcilians Theodosius Cæsarem ecclesiæ, poenitentiam eum agere coegit de Thessalonicensium præcipiti nece, atque eum sanctionem edere, de non statim puniendis, quos ipse iussisset, nisi post 30. dies, quibus custodia traaderentur, Nicephor. Calist. lib. 12. histor. c. 40. Theodoret. lib. 9. hist. Tripar. cap. 30. Exstat & hodie eius constitutio, in *l. si vindicari, 21. de poen. C.**

De combustionis poena. Cap. 15.

1. *Ignis combustionis vindicta diuina.*
2. *Combustionis quibus sceleribus iure ciuili delinquentis.*
3. *Concremandi maleficos variis modi.*
4. *Penam necati, & poenit.*

Deus sæpe vindicauit ¶ scelera igne de caelo misso, ut quando septem ciuitates Sodomiticæ consumsit, *Genes. 19.* quando inferentes extraneum ignem in sanctuarium sacerdotes Nadab & Abiu combussit, *Leuit. c. 10.* Et dum ad preces Heliae quinquagenarii duo regis Ochosis, igne coelesti deuorati sunt, *4. Reg. 11.* Exultationis & poenæ in iure diuino scripto statuta est contra pleraque delicta, contra viduas seortantes, *Genes. 18.* contra anathematis participes, *Ios. 7.* in eum qui filiam vel matrem uxorem duxerit, *Leuit. 20.* in filiam sacerdotis in stupro deprehensam, *Leuit. 21.* ¶ Iure ¶ ciuili comburantur, viui sacri legi, *l. sacrilegii poenam, 2. ad l. lul. de pecu. in P. 2.* Indeus Iudæum ad fidem se conuertentem persequens, *l. 2. C. de Iud. 3.* Seruus dominæ concubens, *l. de mulier. qua se prop. misce. C. 4.* Seruus rapti mulieris committens, vel rapientium socius auxiliarius, *l. vn. §. pen. de rap. C. 5.* Falsum immunitatis instrumentum conscribens, *l. 1. de immun. nem. conced. lib. 10. C. 6.* Qui adulteram monetam principis cuderit, *l. si de fall. mon. §. l. 2. eo. C. 7.* Haruspex seu diuinus, *l. 3. de malef. & mathe. C. & libri eorum, l. mathematicos, C. de episc. aud. 8.* Aggeres Nilii rumpens, aut eius ripas, vel aquas vltra constitutum terminum & modum vsurpans, *l. vn. de Nil. aggerib. non rumpend. 9.* Qui hostibus prædandi viam aperuit, vel cum illis prædam diuisit, *l. si quis a barbaris, §. si de re mil. lib. 12. C. 10.* Incendiarius qui ædes, acerrimum frumenti iuxta ædes positum incendit dolose, *l. qui ædes, de incendio. §. nauis. in P. 11.* Transfugæ, & qui hostibus detegunt confilia principis, *l. aui damnus, §. hostes, & l. si quis aliqui ex metallo, §. 1. de poen. in P. 12.* Seruus salui domini infidiatus, nonnunquam liberi & humiles personæ, *l. capitalium, §. igni cremantur, de poen. in P. 13.* Actor rerum priuatarum vel procurator Cæsaris, si quem hoc prætextu iniuria affecterit, *l. vniuersi, ubi causæ, §. ca. lib. 3. C. tit. 26. 14.* Hæretici docentes alios, seu vt dicimus dogmatizantes, & eorum libri, *l. quicumque, §. 8. vt. etiam supplicio, & §. seq. de heret. C. l. damnato, 6. eod. ¶ Necabantur ¶ & igne variis modis homines, vt ¶ dum in ollis æreis sartagine succis nudi, vel excocti torrebantur, vt martyribus legitur in Machabæis, *2. Machab. 7.* contigit. Et Tholose adulterantes monetæ, lebetibus & cacabis oleo bulliente plenis iniiciuntur. Peryllus vaccam ex ære construxit, quam ad concremandos in ea hospites Phalaridis tyranno donauit, qui in eam primum merito tantæ crudelitatis coëcit artificem, *Plin. in Paralell. c. 34. Plin. lib. 34. c. 8.**

Et Phalaris caetero violentus membra Perylli

Torruit, infelix imbuit auctor opus. Ouidius 1. de arte Ammand.

In fornacem etiam comburédi apud aliquas nationes mittebantur rei, vt apud Danielem, *3. c. legitimus, ¶ Genus ¶ crudele combur. ¶ stionis inuentum ab Auidio Cassio, vt a Vulcatio scriptum est ad Augustum Dioclerianum: in enia trabem feu stipitem cæru-*

ginta aut centum pedum, e materia curabat deligiti, tum a summo
vique ad infimas partes noxios alligabat, eosq; in altum erectos,
incendi atque concremari volebat. Sic vt multos incendio, alios
fumi cruciatu necaret, *Crimin. lib. 18. de honest. discip. cap. 11.* Alexan-
derque Seuerus Imperator fumo eos necari iubebat, qui facum
facerent, & in amicorum caussis atq; officiis famum venderent.

De capitis, & aliorum membrorum am-
putatione. Cap. 16.

- 1 Capitis amputatio poena est, & membrorum amputatio praece-
dit interdam capitis amputationem.
- 2 Secus percussio, vt fiebat.
- 3 Capite qui plebuntur.
- 4 Capitalis transactio quare mortalis.
- 5 Membra quae debentur in poenam abscindi.
- 6 Manus quibus in poenam amputanda est.
- 7 Christum ad iudicium peruenit dum datum, punitum eodem.
- 8 Oculorum eratio in quibus criminibus.
- 9 Ois obratio fiebat, ductis ad supplicium, & illis eria verba
tantum loqui licebat.
- 10 Pedum amputatio quibus in poenam, & aurium amputatio pro
quibus.
- 11 Narium amputatio pro quibus.
- 12 Curium fractio in poenam.

Alia poena mortis, & communis in iure diuino & humano est
capitis amputatio. Mors quidem cita, quam interdum alio-
rum membrorum amputatio praecedat, vt dicitur sit. Fuit huius
exemplum in supplicio illius idoli Dagon. In cuius templi cum
Philistini arcam Dei a populo Dei ereptam deposuissent, inuen-
tus est Dagon iacens super faciem suam in terra, abscissis capite,
& duabus palmis, manu super limen, *1. Reg. 5. c. Joseph. lib. 6. Anti-
quit. Iudaicar. cap. 1.* Vicitatque poenam hanc fuisse in Israeliti-
ca politia constat ex Bibliorum sacrorum lectione, *4. Reg. 6. Mat-
thaei 14. Marci 6.* Et si crimen tam impium esset, quod poena ex-
emplaris esse deberet, cum capitis transactio alia membra quo-
que concidebantur, vel mortuis vel viuis reis. Sic Iudas Macha-
beus princeps Iudaeorum in victoria positus ope Dei, aduersus blas-
phemum Nicanorem, praecipue caput Nicanoris, & eius manus
cum humero abscidit, & Hierosolymam deseruit, vbi suspendit
caput in summa arce, & linguam blasphemiam eius praecisam ius-
sic particulas in aibus dati, manum autem contra templum sus-
pendi, *2. Machab. cap. 17.* Iure civilis capitis ademptio etiam poena
est, quae, *capitulum de poena in P. § Nam* & antiquitus leucis
impetii summi potestatiue in viam facinorosorum in sigae erat;
diciturque gladii potestas, *Imperium de iurisd. omn. iud. in P. Ci-
cero 3. act. in Verrem. Agnus eum praecipue poena Romanorum,
quos partim securi percussit, partim in vinolis necavit. Linius. lib. 3.
de ad. 1. de emitt. ros cum fascibus duodenis subito praedisse tra-
dit, & centum viginti lictores forum impleuisse, & cum fascibus
secutes illigatas praedisse, nec attinuisse demitterent, cura sine
3 pronocatione creati essent. § Capite & punitur explorationem in
militia fraudans, fossam instantibus hostibus relinquent, *l. 2. §. si
qui exploratorem, de re milit. in P. l. b. 49. tit. 16. trans fuga. d. l. 3. §. si
qui ad hostes, seditionem militum excitans atrocior. Est & in aliis
discipline militaris poenis frequens poena, d. l. 3. per totum. § Am-
4 putatio & membrorum capitale poenam habet, vt praecipue
partis & nobilioris hominis, *Lucum in diuersis, de relig. § Sumt. fun-
in P. capitis scilicet. Eaque semper lethalis & mortis est, propter
neruorum paria, & iugationes, quae ex capite in corpus hominis
vniuersum diffunduntur, & propter sedem animae praecipuam,
quae in eo est. Sunt & aliae membrorum decisiones in poenam et-
iam impositae, & iure diuino & humano. Cum enim talio recepta
vtrouque esset, vt antea probauimus, dentem pro dente, & manum
pro manu, & pedem pro pede abscindi consequens fuit. § Item,
5 & quia in eo quo quis deliquit, & per ea quae peccauit torquendus
est: poena membris, vt delicti potioribus instrumentis imposita
est. Sic manus Ieroboamo, quam extenderat turbando virum &
prophetam Dei capi, exaruit Dei vindicta: donec oratione pro-
phetae sanitate restituta, *3. Reg. c. 17.* Manus Nicanori, qua bellaue-
rat iniuste in Iudejs, amputata: & lingua, qua blasphemias in Deum
protulerat, confissa volatilibus caeli expolita, *2. Machab. c. 15.* Za-
charias, qui lingua dobitare se ostenderat de pollicitis a Deo, lin-
gua obmutuit in praefinitum vsque natiuitatis D. Ioannis Bap-
6 tista tempus, *Luca c. 1. § Estat* & lex in Deuteronomio *cap. 25. si ba-****

buerint, inter se iurgium viri duo, & vnus contra alium iurgari co-
perit, volensq; vxor erueri virum suum de manu fortioris, miserit ma-
num & apprehenderit verenda eius, abscindes manum illius, nec fle-
teris super eam vlla misericordia. Apud Ethnicos Sergius Galba;
Sueton. Tranquil. in Galba, c. 5. Imperator, numulario, non ex fide
pecunias tractanti, manus amputauit, mensa quae eius affixit. Sta-
tutum & iure Infubrum, vt qui contra pacis tranquillum statum
aliquem vulnerauerit, manus ei amputetur, § *si quis alterum, de pac.
tenu. § eius violat. l. b. 2. Feud. tit. 27.* Sicut & scribae, qui contra-
ctum falsum scripserit feudi, seu praedii clientelarii, § *callidus, de
prohib. seu. alien. per Feder. lib. 2. Feud. tit. 55.* Et exactori, qui per fide
ea quae ex tribus exegerit, non scripserit, vel omnino, vel clare
non descripserit, § *coges, de mand. princ. in Auth. collat. 3. tit. 4.* Et
in summa noua iure, si criminis qualitas exigat membra licitius
abscissionem alterius, quam manus: manus pro eo absciditur, §
*fin. incip. quia vero nos oportet, vt nul. iud. lic. hab. loc. in Auth. § ausi
sed nouo iure, de ser. fugit. C. si fugitui, eod.* Et maior poena pedis,
quam manus amputatio: vt maior amputatio pedis, quam effusio
oculi, secundum Baldum, *l. binas ad. de seruit. vrb. praedior.* Ap-
pud Longobardos, manum amittit tabellio instrumentum con-
scribens venditionis facta per mulierem consentiente viro, *l. 2.
qual. mulier. permitt. est alienat. in legib. Longob. peritus. l. 2. de testib.
§ l. 2. § 3. de peritur. in d. l. Longobard. 2. de ius qui ad prelat. § eod.
presbyter qui sanctum christum ad iudicium peruertendum de-
dit, l. 1. de eo qui sanctum christum, § eod. sine iussu principis eu-
dens, vel fingens monetae, *l. de fals. monet. feruus, qui sine iussu
domini celaturam seu femaidam, id est, noua signa, in sylua alte-
rius fecerit, l. si quis propter, § l. seq. de iis qui ter. corrupter. § Oculo-
rum & fuit eratio aliquibus quoque in poenam, sic vnus oculus
7 pro primo furto eruebatur apud Longobardos, *l. si quis latro, de
latro. in d. l. Long.* Et Wisigothorum lex statuit oculorum eratio-
nem, patri, vel matri, qui abortu necem gestati vteri procurauerit,
l. fin. de excusant. homin. part. lib. 6. C. Wisigoth. tit. 3. Loctensium
lege lata a Zaleuco, adulter vtrouque oculo priuati debebat, *Va-
ler. Max. lib. 5. c. 6.* Vitula Aegypti filius rex Gothorum & Hispani-
arum anno 698. Theodosium, quem Eringius regno exe-
gerat, confossis oculis Cordubam relegauit. At Theodosii fi-
lius Rodericus exercitu congregato, Vitulam regno mouit, & Cor-
dubam identidem oculis confossis anno regni sui nono ablega-
uit, *Franc. Taras. lib. de regib. Hispan. in Vitis. De crudelitate Syl-
lae loquens D. Augustinus de ciuitate Dei ca. 28.* scribit, iussu eius,
aliquos oculis effossis & particulas membris amputatis, in
tantis cruciatibus diu vixisse, vel potius dum morti coactos esse. § In
8 & poenam etiam maiorem ad vltimum supplicium raptis & du-
ctis ora obturbantur, *collige ex histor. Ester. c. 7.* Et vt Suidas ait,
iis qui ad supplicium ducebantur, licebat potu & cibo plenis, tria
dicere quae vellent, deinde ore obturato ad necem adduceban-
tur. Vnde prouerbum, *στυς τὰ ρεία τῆ ἀλγῆς*, id est, *illustria dicas
iuxta aulam, id est in praetorio.* § Pedis amputatio poena in iure
9 feruis transfugientibus ad barbaros fuit imposita, *l. 3. de ser. fugi.
C. Odingenti Grcgi captiui a Persarum regibus turpiter multa-
ti corpore fuerunt, quibus quidem alius manus, alius pedes, qui-
busdam nares, & aures excisae. Si qui autem scientia, arte, aut di-
sciplina aliqua excelleret, iis membrorum omnium, exceptis
quibus ad exercendas suas artes vterentur, extremitates ampu-
tate fuerant, qui subactis Persis ab Alexandro Magno in ea mi-
seria inuenti, immunitate donati sunt, *Diod. Sic. in anno 6. c. Alex.
lib. 17. Bibliop. Nares & furibus amputantur in Longobardia, l. de 1
latronibus, § l. si quis latro, de fur. in d. Longob. & pariter conspi-
rantibus in patriam eandem, l. de conspiratoribus, de aggress. in vico
factis in d. l. Long. § Curium fractio, seu vt ait Apuleius, *lib. 9. A-
10 fini Aurei. crurifragium, inter supplicia inuentum: nam & latro-
nibus suspensis D. Ioannes Euang. c. 19. crura facta scribit, vt scilicet
citius moreretur. Octavius Augustus, Thrallo a manu, quod
pro epistola prodita denarios quingentos accepisset, crura effre-
git, vt scribit Suetonius Tranquil. in Octa. c. 67. Scribit Q. Cicero,
in parans ad M. fratrem, M. Mario Gratidiano iussu Syllae primū
brachia & crura fracta, aures deinde praefectas, & linguam, & ra-
sum, oculos defossos, & postea caput detruccatū. Meminit Am-
mianus Marcellinus *lib. 14. histor. Apollinares duos, patrem & fi-
lium, sub Gallo Cesare in exilium actos, ad locum, qui Crateia
nomine, villam videlicet suam, quae ab Antiochia vicefimo
quarto distinguitur lapide, vt mardarum erat
fractis cruribus occisos.******